Székesfehérvár, 1909. XVI. évfolyam, 22. szám. Kedd, február 16.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: I évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

A „Ne temere."

Irta: Zalka László dr.

Alig van rendelet, amelyet több jóhiszemü tévedés, vagy káros ferdités és gyanusitás követett volna, mint a „Ne temere" szavakkal kezdődő pápai rendelet.

A „Ne temere" egyszerü egyházkormányzati intézkedés, mellyel a római pápa a katholikus házasságkötés formáját szabályozza s elrendeli, hogy 1908 évi április 19-től kezdve minden katholikus, akár katholikussal, akár nem katholikussal akar házasságot kötni, házasságát csak az egybekelés helyének plebánosa vagy püspöke és két tanu előtt kötheti meg érvényesen.

A rendeletet nem a protestánsok ellen irányuló támadási szándék sugalmazta, mint azt némelyek túlhajtott felekezeti érzékenységből vélik, hanem az egyházi törvénykönyvnek napirenden levő reviziója tette szükségessé.

A kath. egyháznak a legujabb időkig nem volt az egész világra kiterjedő egységes házassági joga. 1565-ig a felek házasságukat minden hivatalos személy és tanu közbejötte nélkül is megköthették épen ugy, mint megköthettek más szerződést. Minthogy azonban igy a házasság létrejöttének bizonyitása ingadozóvá vált, a tridenti zsinat elrendelte, hogy a házasság csak a tulajdon plebános és két tanu jelenlétében köthető meg érvényesen. Ez volt az u. n. tridenti forma. A zsinat, a rendelet hatályát az egyes plebániákban attól tette függővé, hogy az az illető plebániában külön ki legyen hirdetve. De a kihirdetést különböző okokból nem lehetett minden plebániában eszközölni, azért az ilyen plebániákban továbbra is a plebános közbejötte nélkül köthettek házasságot. A tridenti forma nélkül kötött házasságot klandesztin házasságnak nevezték. A dolog vége az lett, hogy nemcsak az egyes országokban, hanem még ugyanazon országnak, pl. Németországnak, Schweiznek különböző plebániáiban is különböző módon lehetett házasságot kötni.

Időközben nálunk a protestántizmus terjedésével a helyzet még zavarosabbá vált, mert most már kérdésessé lett, hogy a protestánsok egymásközti és katholikusokkal kötött házasságai is mindenütt a tridenti forma alá tartoznak-e vagy ezek klandesztin módon is megköthetik házasságaikat s ezek közé tartoznak a csupán csak protestáns lelkész előtt kötött házasságok is, általában nem tartotta érvénytelenek, hanem minden egyes esetben külön vizsgálta meg érvényességüket. De habár az egyház gyakorlata a protestánsoknál kedvező álláspontra helyezkedett is, a nehézségeket még sem tudta mindenben eloszlatni. Az pedig az állami jogrend szempontjából is nagy fontossággal birt, mert az egyházilag érvényes vagy érvénytelen házasság az állami jogrendben is ilyennek tekintetett.

Nem szanálta a helyzetet az 1790|61. évi 26. t. c. 15. §-a sem, mely Magyarországban a vegyes házasságok kötését a kath. plébános elé utalta. A panaszok tovább tartottak s azért maga a püspöki kar szorgalmazta Rómában, hogy a tridenti forma kötelező ereje a vegyes házasságokra felfüggesztessék, s hogy Magyarországban a nem katholikus lelkész előtt kötött, vagyis klandesztin vegyes házasságok is érvényesek legyenek. Róma 1841-ben hajolt a kérésre s ennek nyomán a magyar országgyülés 1844-ben törvénybe iktatta, hogy „azon vegyes házasságok is, melyek evangélikus lelkipásztor előtt köttetnek, törvényesek." (1844. évi 3. t. c. 2. §-a.)

A házassági jogról szóló 1894 évi t.-c. 31. Magyarországban gyökeresen megváltoztatta a házasságkötési formát, amennyiben az állami jogrendből kiküszöbölte a vallásos házasságot s kimondotta, hogy államjogilag érvényes házasságot csak a polgári tisztviselő előtt lehet kötni. Az állami jogrendben tehát 1895. évi október 1-je óta sem a kath., sem a protestáns lelkipásztor előtt kötött házasság többé nem törvényes házasság. Az egyházi jogrendben azonban továbbra is megmaradt a tridenti forma, illetve a vegyes házasságokra a tridenti formától való mentesség, azért az egyház a vegyesházasságokat akkor is érvényeseknek tartotta, ha azok csupán csak a polgári tisztviselő előtt köttettek. Sem a katholikus plébános, sem a protestáns lelkész közbejöttét nem kivánta. De fennmaradt a tisztán katolikus klandesztin házasságok érvényessége is, azon országokban és azon plébániákban, amelyekben a tridenti zsinat rendelete nem volt kihirdetve, vagy a gyakorlat által elfogadva. Ezek után semmisem természetesebb mint az, hogy az egyház, melynek egyik ismertető jegyét az egység képezi, midőn törvénykönyvét revideálja, az egységet a házasság jogban is megvalósitsa s a klandesztin házasságok megszüntetésével hivelt arra kötelezze, hogy mindnyájan, az egész világon tekintet nélkül arra, hogy katholikussal akarnak-e házasságot kötni, házasságukat a katholikus plébános, mint az egyház tisztviselője előtt kössék meg. Nem lehet tehát állitani, hogy a klandesztin házasságok lehetelenné tétele csak a vegyes házasságok ügyét akarja rendezni, mert a rendelet éppugy vonatkozik a tisztán katholikus klandesztin házasságokra is. Nem lehet állitani, hogy a rendeletet a magyar protestánsok elleni támadás szándéka sugalmazta, mert egyetemes jelleggel bir s hatálya kiterjed az egész világra, melynek Magyarország elég kicsi részét képezi.

Duverger.

— A *Fejérmegyei Napló* tárcája. —

Tiz év alatt egyetlen egyszer sem fordult elő, hogy Ravenot szemrehányással illették volna s egyszer sem követett el hibát.

Egyedül élt, kerülte az embereket, nem járt kávéházakba, nem volt ideálja s egyáltalában nem voltak vágyai. Ha ilyenformán szóltak jelenlétében:

— Mégis csak nagy kisértés lehet olyan sok pénzzel bánni!

Nyugodtan vászolta:

— Miért? Az olyan pénz, amely nem az enyém, nem pénz.

Egy nap nem tért vissza hivatalába. Elmaradása nem keltett gyanut; hütelen visszaéléssel senki nem merte volna gyanusitani. Amidőn azután később sem ment vissza a bankba, általános volt az a vélemény, hogy bünténynek esett áldozatul. A rendőrség rögtön nyomozni kezdett. Megállapitották, hogy 7 órakor felmutatott egy váltót Port Montrouge-nál s a pénzt magához is vette. Ravenot kétszázezer frank értékü váltót váltott be. Azóta nyoma veszett. A rendőrség razziát tartott az erődök körül, a leggyanusabb vidékeket átkutatták, de nyomát sem találták. Az összes határvárosok hatóságaihoz sürgönyt menesztettek, de hiába. A rendőrség és a bank abban a feltevésben volt, hogy kirabolták Ravenot-t s azután a vizbe dobták. A jelek arra vallanak, hogy a bünösök már régebb idő óta készültek a büntény elkövetésére.

Egyetlen ember volt egész Párisban, aki tudta a büntény valódiságát s ez: Ravenot volt. Amikor a rendőrség nyomát veszitette, utban volt a külső Boulevardok felé. Az egyik hid alól ruhadarabokat vett elő, melyeket előző este rejtett oda, elrejtette benne a kétszázezer frankot s a viz mellett a kövek közé dugta s aztán nyugodtan visszatért Párisba. Egy szállodában hált meg s nyugodtan aludt.

Kihasználhatta volna az időt s felugorhatott volna az első vonatra, amely átröpiti a határon, de okosabb volt, semhogy ezt a kisérletet megkockázta volna. Jól tudta, hogy ez nem vezetett volna célhoz. Elfogták volna: ez minden kétségen felül áll — gondolta magában. Egészen más terveket forralt agyában.

Másnap reggel egy nagy boritékba tette a pénzt, lepecsételte s egy jegyzőhöz ment vele.

— Uram, a következőről van szó — mondotta a jegyzőnek. — Ebben a boritékban értékpapirok vannak, amelyet biztos helyen akarok megőrizni. Messze el fogok utazni s nem tudom, mikor térek vissza. Önre bizom a boritékot. Azt hiszem, nincs ellenvetése.

— Majd nyugtát állitok ki róla.

Helyeslőleg bólintott, de aztán gondolkodni kezdett. Minek a nyugta? kire bizza ezt? Ha magánál tartja, elárulhatja. Nyugodtan válaszolt a jegyzőnek:

— Istenem, egyedül állok a világon, sem rokonom, sem barátom nincs. Az utazás, amelyre indulok, igen veszélyes. Elveszithetem a nyugtát . . . elrabolhatják . . . Nem őrizhetné meg ezt ön? Ha azután visszatérek, elég lesz, ha ön előtt, vagy utódja előtt a nevem emlitem.

— Igen, de . . .

— Irja rá a nyugtára, hogy csak ezen feltétel alatt adja ki a letétet. Csak engem érhet a kockázat.

— Helyes! Kérem csak a nevét.

Vonakodás nélkül mondotta:

— Duverger, Henri Duverger!

Amikor az utcára ért, megkönnyebbülten sóhajtott fel. Terve egy része végre volt hajtva. Elfoghatták már, a lopott pénz jó helyen volt.

Igy számitott: Ha letöltöm a büntetési időt, meglesz a pénzem. Öt-hat év mulva gazdag em-

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS
VASZON, ASZTALNEMÜ ÉS ÁGYNEMÜEK ÁRUHÁZA, SZÉKESFEHÉRVÁR,
BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG.

Mai lapunk 4 oldal.

00000093

Még sem akarjuk tagadni, hogy Magyarországban a tiltakozás egy ideig jogosnak látszott s maguk a katholikusok is aggodalommal fogadták az uj házassági rendet. — Ennek oka pedig egy tévedés volt, mely néhány hónapig fogva tartotta a lelkeket s a felhangzó tiltakozásokat igazolni látszott.

A „Ne tenere" ugyanis megszüntette az u. n. passiva assistenciát, vagyis azt az eljárást, hogy a plebános a templomon kivül egyszerüen csak meghallgatta a vegyes házasságra lépők nyilatkozatát, ha azok reversálist nem adtak a születendő gyermekeik kath. nevelésének biztositására, s a plebánost a házasságkötésnél cselekvő közreműködésre, vagyis legalább a házasulandók szándékának megkérdezésére utasitotta.

Ámde a cselekvő közreműködés eddig a reversális megadásához volt kötve, helyesnek látszott tehát a következtetés, hogy reversális nélkül többé nem lehet érvényes vegyes házasságot kötni.

Ezt az okoskodást neves egyházjogászok is elfogadták s a közvélemény megtévesztésével valóban felidézték a felekezetközi béke veszedelmét, melynek elháritására a hazafias aggodalommal eltelt törvényhatóságok közbelépése megokoltnak látszott. A püspöki kar is azért sietett a régi állapot viszaállitására Rómában előterjesztést tenni.

Az 1908. évi julius 27-én kibocsátott római kongregációi határozatokból azonban kitünt, hogy a plebános közreműködése nincs reversális adáshoz kötve, most már tehát nem tarthatjuk jogosan sem a felekezeti béke veszélyét fenyegetőnek, sem a törvényhatóságok bármily szelid alaku közbelépését megokoltnak. A közbelépés jogosságát még különösen is megszüntette az a felhatalmazás, melynek erejénél fogva a magyar püspökök a pusztán csak polgári tisztviselők előtt kötött vegyes házasságot egyházi szempontból is érvényes házasságnak nyilvánitani. Ez a felhatalmazás bölcsen összeegyeztette az ujabb rendet a „Ne tenere" előtti állapottal és a vegyes házasságokat különös engedményben részesitette.

Napirendre térés a „Ne tenere" ügy fölött az egyedüli helyes álláspont.

UJDONSÁGOK.

— **A hitvédelmi kurzus** csütörtöki előadása, mivel a messzinai, ajkai és a helybeli árviz károsultak javára adandó mozgófénykép előadással összeesik, elmarad.

— **A kath. kör teaestélye** iránt nagy az érdeklődés, a tavalyi teaestélyek fénye, vonzóereje, élvezetes műsora egyesül benne. Az estélyt hangverseny előzi meg a következő programmal:

1. **Walse de Concert,** Wieniavszky-tól. Előadja zongorán: *Hahn Anna.*
2. **Greizinger-nóták.** Énekli: *Pusztai Sándor.*
3. a) **„Veni, vidi, vici."** Hódolati induló, Frycsajtól,
   b) **Magyar hangverseny-nyitány,** Kéler-től,
   c) **Ábránd „Carmen"**-ből, Bizet-től,
   d) **„Don Quixote"** induló. Rupprechttől. Előadja a *honvédzenekar.*
4. a) Részlet a **„Csókkirály"**-ból.
   b) Belépő a **„Hollandi leány"**-ból.
   Énekli *Kormos Ilonka.*
5. a) **Egyveleg** a „Dollárkirálynő"-ből, Fall-tól,
   b) **Xylofon solo** (gyorstipegő) Hantichtól. Előadja a *honvédzenekar.*
6. a) **„Miért vagy másé."** Keringő.
   b) **Dalok.** Énekli *Fábián Linka.*
7. **„Poppies"** japán románc, Moret-től.
8. **Egyveleg** a „Hollandi leányból", Rubens-tól. Előadja a *honvédzenekar.*

Kérjük a közönség pontos megjelenését mert a hangverseny pontban 8 órakor kezdődik.

— **Grünfeld Jakab ünneplése.** A mint emlitettük, Grünfeld Jakab, a nemes szivéről ismeretes nagybirtokos, 50000 koronát adományozott a tuberkulózis egyesületnek, hogy hatékonyabban közreműködhessen a szenvedő emberiség segitésében. Az egyesület tegnap d. e. 11 órakor tartott diszközgyülés kereteben méltatta a nagylelkü földbirtokos érdemét. Az egyesület háláját Cziráky Antal gróf elnök tolmácsolta a következő szép beszédben:

Igen tisztelt Igazgató Választmány!

Három év óta működő, eredményeket is felmutatni tudó egyesületünk, a mely mindnyájunk életének megóvásáért küzd és a melyet a társadalom jószivüsége, emberbaráti érzése mindenkor gyámolitott, vármegyénk egyik jólelkü fiának bőkezüségéből nagy alkotás küszöbéhez jutott. Grünfeld Jakab nagybirtokos 50000 koronás alapitványt tett az erdei üdülőhely céljaira, csupán azt kötötte ki, hogy a felállitandó intézetet Luiza szanatóriumnak nevezzük el. A jótét hálás érzelmeket ébreszt mindenkoron, de egyesületünk hálája sokkal bensőbb és sokkal igazabb, mert a szenvedők letörölt könyei, a javuló tüdőbetegek ujra visszatérő élete és a megóvott társadalom munkabirása ragyogják át mindnyájunk lelkének őszinte érzéseit. Grünfeld Jakab egy hosszu életnek, a szorgalmas munkának gyümölcsét az emberbaráti szeretet oltárára helyezte. Nemes sziveért, jóságos hajlamainak megnyilatkozásáért őszinte hálánk övezi személyiségét. Grünfeld Jakab önzetlen áldozat készséggel, a jó sziv és az emberbaráti érzés egész nagyságával alkotja meg azt az intézetet, a mely az erdő sürüjében a balzsamos levegő áldásai között fog emberéletet menteni, hogy a pusztulásnak indult magyar fajt a tüdővész fertőzésétől megóvja, a betegnek pedig módot nyujtson az egészség visszanyerésére. Elnökiállásom legszebb legboldogabb napjának tekintem a mait, a mely munkásságunkra a koronát teszi föl, — hála és köszönet egész egyesületünk nevében annak, aki jóságának bőséges adományával a Luiza szanatóriumot megteremté!

A közgyülés nagy örömmel vette tudomásul az elnök előterjesztéseit. Inditványára Grünfeld Jakab szép cselekedetét jegyzőkönyvben örökitték meg, beválasztották az egyesület tiszteletbeli tagjává. Azután 20 tagu küldöttség ment, az ünnepelthez, ahol ismét az elnök üdvözölte őt. Grünfeld Jakab válaszában kifejezte nagy örömét, hogy az egyesület céljait előmozdithatta s jelezte, hogy a nagy emberbaráti célokat szolgáló intézmény mindig számithat áldozatkészségére. Ezután ő csak gyüjteni fog, hogy adakozhasson.

— **Értesités.** Farsang utolsó napján, folyó hó 23-án a kör összes helyiségeiben családias táncestélyt rendezünk. Belépő dij 2 korona, külön meghivókat nem bocsájtunk ki. Kezdete este fél 10 órakor. *Székesfehérvári Vörösmarty-kör.*

— **Népszövetség Martonvásáron.** A megye északkeleti fele, ahol eddig lassabban haladt előre a népszövetség ügye, most lelkes felbuzdulással igyekszik a népszövetség megalakitásában s előnyeinek kifejtésében lépést tartani a megye jobb feleivel. A mult vasárnap Martonvásáron volt lelkes, szép eredménnyel járó népszövetségi gyülés. A község derék kath. népe zászló alatt vonult fel az ovoda tágas helyiségébe, ahol meg-

---

ber leszek. Sokkal okosabb ez, mint egész életen át robotolni. Falura vonulok azután, mint Duverger. Meg fogok öregedni s tiszteletet szerzek magamnak.

Várt még huszonnégy óráig s miután a lapokból meggyőződött, hogy a bankók számjegyét nem tudták meg, nyugodtan beállitott a rendőrségre.

Más egy hosszu regénnyel állott volna elő, de ő nyugodtan megvallotta a valót. Azonban sem a rendőrségen, sem a biró előtt nem vallotta meg, hogy mit csinált a lopott pénzzel.

— Nem tudom. Elaludtam egy padon . . . Ellopták tőlem — mondotta.

Büntetlen előéletére való tekintettel csak öt évre itélték el. Nyugodtan fogadta az itéletet. Harmincöt éves volt. Negyven éves korában kiszabadul s gazdag lesz. A bütetést szükséges áldozatnak tekintette.

A börtönben példásan viselte magát, épp ugy, mint a bankjában. Türelmesen várta az idő, amidőn el fogja hagyni a börtönt. Végre ütött a szabadulás órája. Tiz frank megtakaritott pénze volt s ezt neki adták. Rögtön megindult a jegyző irodája felé. Már kiszinezte a jelenetet:

Belép . . . De megismeri-e a jegyző?

Tükörbe nézett. Valóban nagyon megöregedett . . . Bizonyára nem fogja megismerni a jegyző.

— Mit kiván uram? — fogja majd kérdezni.

— Egy kis csomagért, egy letétbe helyezett boritékért jövök, amelyben értékpapirok vannak.

— Melyik letét? . . . milyen néven? . . .

— A . . . a . . .

Megállt.

— Különös . . . Nem emlékszem a névre! Gondolkozni kezdett. Leült egy padra s törte a fejét.

— Nyugalom . . . Izé . . . Igen a kezdő betüje . . . Hogy is van csak? . . . Egy óráig ült ott s gondolkozott . . . Hiába volt minden igyekezete. A név előtte forgott, táncolt, de a betük összefolytak emlékezetében . . . Ugy érezte, hogy minden percben eszébe fog jutni a név, de csalódott . . . Kezdetben boszantotta, majd annyira gyötörte, hogy valósággal fizikai fájdalmat érzett . . . Forró vértődulást érzett agyában. Felugrott helyéről s ment tovább. Sebesre harapta vértelen ajkát s ugy érezte, hogy sirni szeretne, de mennél inkább igyekezett emlékezetébe a nevet visszaidézni, annál inkább elhomályosodott előtte ez a név.

— Minek is keressem . . . Majd magától eszembe jut később . . .

De a név csak nem jutott eszébe. Megállt s nézte a kirakatokat, figyelt az utca zajára, hogy ily módon mintegy ötletszerüen terelje rá gondolatait a névre.

Beállt az éj. Fáradtan tért be egy szállodába s ruhástól együtt lefeküdt a diványra. Egész éjjel töprengett s csak reggelre aludt el.

Reggel amikor felébredt, az elfelejtett névre gondolt, de emlékezetére köd borult most is.

Különös érzés támadt fel benne: a félelem. A rettegés, hogy soha nem fog eszébe jutni ez a név. Gyorsan kifutott a szállodából s a jegyző háza körül ólálkodott órák hosszat.

Ismét éjszaka lett.

— Meg fogok őrülni — ismételgette halkan. Borzasztó gondolat gyötörte. Kátszázezer frankja van — bár lopott pénz — de nem tud hozájutni. Öt évet töltött miatta börtönben s mégsem lesz az övé.

Egyetlen egy szó okozza mindezt, amely nem jut az eszébe. Mint a részeg támolygott az utcán.

Őrület szállta meg s rettenetesen kinozta az a tudat, hogy a név nem fog többé visszatérni emlékezetébe.

Futni kezdett s szinte dühösen lökte félre a járókelőket. Azt kivánta, bár ütötték volna le, tiporták volna el a lovak, vagy kocsi gázolt volna rajta keresztül.

A Szajnához ért s nézte a folyó csillogó vizét.

— Ah, ez a név! . . . Ez a név!

Lement a lépcsőkön, amelyek a folyóhoz vezettek s kinyujtotta kezét, hogy vizzel frissitse meg arcát.

A viz szinte huzta magához . . . fülébe sugta . . . vonta magához a testét. Lassan belecsuszott a vizbe . . . A hideg hullámok magához téritették . . . Küzdeni kezdett a vizzel . . . felemelte fejét . . . eltünt, de ismét felemelkedett . . . Most kétségbeesetten kezdett kiabálni.

— Megtaláltam . . . Segitség! . . . Duverger! Du . . .

A part elhagyatott volt . . . A viz a hid pilléréhez csapta . . . Kiabálása elveszett az éj csöndjében . . . A folyó vitte tovább . . .

És azután teljes csend borult a Szajna partjára . . .

Maurice Level.

00000094

jelent a község egész kath. uri közönsége is. A pápai himnusz eléneklése után Fersich János plebános, a gyülés elnöke és Pusztay József igazgató, a gyülés jegyzője mondott beszédet, azután a székesfehérvári központ képviseletében *Vass József* dr. népszövetségi igazgató tartott szélesen megalapozott, mélyhatásu beszédet, amelyben társadalomi bajainkat tárta fe a maga megdöbbentő valóságában s a katholikusok nem törődömségét, lanyhaságát ostorozta, rámutatván arra, hogy a nagy szociális események az ő helyes irányitásuk nélkül mekkora veszedelmet hoznak a társadalomra. Borián Ferenc, lapunk munkatársa a kath. népszövetség szervezetét ismertette s annak fokozott kiépitésére hivta fel a népet. Még Fersich plebános szólt néhány szót, akinek inditványára nagy lelkesedés kozött üdvözlő táviratot küldött a népgyülés a lánglelkü megyéspüspöknek. A gyülés lelkes hangulatban ért véget. Bár az idő előrehaladt már, a gyülés után nyomban 128 tag iratkozott be a népszövetségbe. A haladás nem fog elmaradni.

— **Az árvizkárosultaknak.** *Prohászka* Ottokár dr. megyéspüspök a székesfehérvári árvizkárosultak javára 200 koronát volt kegyes ajándékozni. Átszolgáltattuk Saára Gyula dr. polgármesternek.

— **Köszönetnyilvánitás.** Fogadják mindazok a jó ismerősök, kik felejthetetlen drága anyánk özv. Hudeczek Fülöpné elhunyta alkalmával részvétüknek kifejezést adtak az alulirottak leghálásabb köszönetét. *Ullreich Anna* és testvérei.

— **Helyreigazitás.** Lapunk legutóbbi számában megyéspüspökünk előadásának közlésében az emberről az utolsó előtti bekezdés félreértésre adhat okot. A mi szövegünkben ez van:

„Az irásnak következőleg nincs igaza" Ezt esetleg értheti valaki az Irásra, a Szentirásra is. Hogy ennek az esetleges félreértésnek, vagy félremagyarázásnak elejét vegyük, jelezzük az egyedül helyes értelmet, a hogyan a püspök úr mondotta:

„A kulturhistoriának, vagy prae historiának nincs igaza." A mit egyébként az előbbi szöveg is imputál, a mennyiben ott folyton a praehistoriával és kulturtörténettel foglalkozik.

— **Hitelszövetkezet tagjainak figyelmébe.** Ez idei faszállitás rövidesen véget ér, azért felszólitjuk a hitelszövetkezet tagjait, hogy faszükségletüket — egész öszig cser és bükkhasáb, valamint dorongfából raktárunkon minél előbb szerezzék be. Kapható vasuti telepünkön hétfőn, szerdán és szombaton. *Az igazgatóság.*

— **A vizkárosultak javára.** Városunkban e hó 4-én és 5-én bekövetkezett árvizveszély során több polgártársunk érzékeny veszteséget szenvedett, ép ezért a város törvényhatósága az árvizkárosultak segélyezésére segitő akciót is inditott s lelkes felhivásban szólitja fel a közönséget adakozásra Simon Sándor a Vörös Kereszt egyesület titkára, az egyesület vasárnapi közgyülésén inditványozta, hogy a székesfehérvári Vörös Kereszt egylet városi választmánya az árvizkárosultak érdekében meginditott mozgalomhoz csatlakozzék és pénztárából 50 koronát juttasson a szerencsétlenül jártak fetsegitésére. A közgyülés az inditványt lelkesedéssel elfogadta.

— **A reformátusok szeretetlakomája.** Tiszteletreméltó szép ünnepélyt rendeztek református testvéreink vasárnap d. u. a tisztviselők otthonában, a Vörösmarty-kör régi helyiségében. Miklós Géza lelkész egy szép szokást honositott meg, hogy konfirmáció után a gyermekeket szeretetlakomában részesiti, a mely egyszersmind a nagyoknak is örömünnepe. Olyan mint nálunk az első áldozás után való megvendégelési ünnepély a püspöki kertben. Az ünnepélyen sokan vettek részt s mindenki örömmel és megnyugvással látta a valásosságnak a felebaráti szeretet alapján való művelését. Miklós Géza imája után Fleischer Gyula dr. budapesti ügyvéd igen szép beszédet mondott a hármas gyermek kötelességéről: Istennek, a hazának szeretetéről és a nők: anya és testvér iránti szeretetről. Gerő Gizi az ő kedves szép alt hangján, a melyet a katholikus kör közönsége is oly előnyösen ismer, igen szépen énekelt, nővére Gerő Lina pedig zongorán kisérte. Hasonló szép kiséretet nyujtott Giffing Lenke pompás hegedüjátékához. Azután szavalatok s végül ima következett. Az ünnepély után a családok által összehordott ételekből és italokból dúsan megvendégelték nemcsak a gyermekeket, de az öregeket is. A maradék süteményt az árvaházi gyermekek, a husféléket pedig az aggintézeti öregek kapták meg. Szóval nekik is ünnepük lett. Mi csak örülünk a szép sikernek, mert egy közös kincset nevel nagyobbra — a mire olyan igen nagy szükségünk van — a magyar haza jó fiait. Ezt pedig csak szeretettel lehet elérni, nem pedig a visszavonások keresésével és nagyrafuvással. Bármelyik vallás erősödik helyes mederben, az mindig a társadalomnak az erősödése.

— **A vöröskereszt egyesület közgyülése.** A Vöröskereszt-egyesületnek, amely a háboruk áldozatainak segélyezése körül fejt ki emberbaráti szolgálatokat, ugy lehet a közeljövőben nagy feladat jut osztályrészül. A háboru hirére egymásután állanak talpra a Vöröskereszt egyesület helyi fiokjai, közgyüléseket tartanak s előkészülnek hivatásuk gyakorlására. Az egyesület helyi munkásságának élén városunk nemes lelkü hölgyei állanak, akiknek a hazafias kötelességek gyakorlásának e szép módja jut osztályreszül. A Vöröskereszt egyesület helyi választmánya vasárnap délelőtt tartotta közgyülését a tüzoltó őrtanya nagytermében Havranek Józsefné és Reé István elnöklésével.

Az elnöki jelentésnek a kiemelkedőbb pontjai a következők:

Az elnöki fölterjesztésre Simon Sándor titkárnak önzetlen működése jutalmazására a fenséges védnöknő kitüntetést küldött, amit az elnökség jókivánatai kifejezése mellett a kitüntetettnek átadott.

A háborus hirekre való tekintettel a helyi választmány 2000 korona áru ápolási felszerelést szerzett be.

Havranek Józsefné, Schlammadinger Alajosné és özv. Hahn Jakabné őnagyságának, valamint a pénztárosnő Flögl Karolin urhölgynek fáradozásaiért, a közgyülés jegyzőkönyvi köszönetet nyilvánitott.

Az üditő állomás felszerelése körül az elnöknő, elnök, egyleti főorvos, pénztárosnő és titkárból választmányilag kiküldött bizottság működését jóváhagyólag elfogadta.

Ezután Simon Sándor titkár köszönetet mondott a közgyülés szives jóindulatáért és felolvasta jelentését, mely beszámolt az egylet működéséről. Segély cimén kiadtak 276 koronát a tuberkulózis elleni védekezésre 100 koronát és a boszniai bakáknak 50 koronát.

A választmány egyharmada kilépvén, de ujból beválasztottak a következőket: özv. Karl Józsefné, Aojedzky Adolfné, dr. Eisenbarth Károlyné, Fittler Béláné, Reé Istvánné, dr. Schlamadinger Jenő, dr. Palánszky Miklós, Wertheim Pál.

A Két üresedésben levő választmányi tagságot gróf Széchenyi Viktorné őméltóságával és gróf Széchenyi Viktor főispánnal töltötték be.

A helybeli mentőcsapat fölajánlotta segédkezését a háboru esetére.

A yárps árvizkárosultjainak 50 korona segélyt szavaztak meg.

— **A Martonvásári Takarékpénztár** folyó hó 13-án ünepelte fennállásának jubileumát. A jubileumi ünepség rendkivüli közgyülés keretébe folyt le, amelyen megjelent a vármegye részéről Szüts Jenő alispán, s járás részéről Taraffás Béla főszolgabiró, hogy üdvözölje a nagy multu takarékpénztárt. Az ünepet népes bankett fejeszte be, mely után táncra fordult a jókedvü fiatalság.

— **A messiniak és árvizkárosultak javára.** A társadalom minden rétegében megindult a gyüjtés, hogy az elemek rombolása folytán hajléktalanokká vált embertársainkat emeljük fel a nyomoruságból. A humanitás az áldozatkészség szolgálatára megnyerte a művészetet és lehetővé tette, hogy azáltal mig művészi élvezetben részesülünk és ismereteket gyüjtünk és szivesen áldozunk a jótékonyság oltárán is. Városunkban az Alba Bioskop folyó hó 18., 19., 20. és 21-én a Szt. István teremben részben az árvizkárosultak javára „Délolaszország pusztulása, vagy a rémes földrengés" cimen előadásokat tart VI. részben.

I. rész. **Délolaszországi nagy földrengés, 200.000 halott. — 350.000 sebesült.**

1. A földrengést megelőző tengergőz. 2. Mentési előkészületek. 3. Tüz a romokban. 4. Messina városháza romokban. 5. Egy vasutihid. 6. Messina vasuti állomása. 7. Messina óriási kaszárnyája, melyben 20 ezer ember esett áldozatul. 8. A hajléktalan lakosok kivándorlása. 9. Az árviz által elsodort tárgyak. 10. Állati és emberi testrészek a földrengés után. 11. A megcsonkitott holttestek. 12. Halottak szállitása a hajóba katonaság által. 13. Messinaiak által épitett sátrak. 14. Visszamaradottak népgyülekezete. 15. Az élelmiszer szállitó katonaság lóháton. 16. A romokból kiszedett holttestek. 17. Az utak tisztitása. 18. Sebesültek szállitása. 19. A katonaság által megmentett ember. 20. Sebesültek hajóba szállitása. 21. Körmenet a földrengés után. 22. Egy család menekülése hajóval.

II. rész. **Messinai földrengés.**

1. Az amerikaiak által küldött élelmiszer. 2. A központi vasuti állomás. 3. A törvényszéki palota egése. 4. Óriási mentési munkálatok. 6. Ujabb csapások. 6. Rémület és izgatottság. 7. Visszamaradottak behajózása az olasz király jelenlétében.

III. rész. **Calabria és Reggio Giovanni pusztulása.**

1. Olaszország gyásza. 2. Vasut Reggioban. 3. Vasutikocsik a tengerben. 4. Reggioi romok. 5. A lakosság szállitja betegeit. 6. Reggio állomása. 7. Antonia Stradio (hires tudós) és nejének megmentése. 8. Vezeklés. 9. Nyolcnap élve eltemetve. (Gyökérrel táplálkozva.) 10. Szent Anna környéke. 11. Ideiglenes barakkok. 12. Eltemetett emberek kiásása a romokból. 13. Sebesültek. 14. Ideiglenes temető. (Hullák halmaza.)

IV. rész. **Messinai kép.**

V. rész. **Iskola hajó érkezése Messinába.**

VI. rész. **Messinai serpentin.**

Naponta két előadás. Előadások kezdete délután 6 és este 8 órakor. Helyárak: Főpáholy 10 kor., Oldalpáholy 6 kor., I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér, III. hely 40 fillér, Állóhely 20 fillér. Gyermekek 12 éven alul a helyáraknak felét fizetik. A terem fütve van.

VITA
SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYE
ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÓGYVIZ
Orvosilag ajánlva: húgysavas diathesis, köszvény, cukorbetegség, gyomor, vese és húgyhólyag-bántalmaknál stb.
Mint üditő és borviz páratlan.
Bővebb felvilágositással szolgálja
Központi iroda: Budapest, V., Lipt-körut 29.
Főraktár:
SIMON GYÖRGY és KOVÁTS PÁL
uraknál Székesfehérvár.
KAPHATÓ: gyogytárak, drogeriák és füszerüzletekben.

BANDL FERENC sörcsarnokában minden szerdán és pénteken este, valamint vasár- és ünnepnapokon egész napon át a hirneves SZENT GELLÉRT Back-sör van csapolva. Minden pénteken este halvacsora.

— **Zajos vita a tisztességről.** A budapesti házalók jelentékeny része elhatározta, hogy külön egyesületet alakit. A mult hónap derekán a szecesssionisták egy Teleki-téri vendéglőben találkoztak s Bretter Izrael elnöklésével az uj alakulásról tanácskoztak. A gyülésnek zajos lefolyása volt. Rosenspitz Nute titkár bemuttatta az alapszabályokat, melynek egyik pontja igy szól:

Az egyesület tagja lehet minden tisztességes házaló, aki hónaponkint egy korona tagsági díjat fizet.

Ez a pont nagy vihart támasztott. Nem az egykoronás tagsági díj hozta izgalomba a gyülekezetet, hanem az a kikötés, hogy csak tisztességes házaló lehet az egyesület tagja. Először az elnök szólalt föl:

— Tisztába kell jönni, ugymond, mindenekelőtt azzal, hogy mi itt nem vagyunk a Nemzeti Kaszinóban. (Ugy van!) Mi nem vagyunk dzsentlmenek. (Zajos helyeslés. Ugy van!) Mi közönséges házalók vagyunk. A titkár ur tehát nagyzási mániában szenved, amikor azt követeli, hogy csak tisztességes ember lehessen tag. Jól nézne ki akkor ez az egyesület! Én tehát azt a stiláris módosltást ajánlom, hogy az egyesületnek tagja lehet minden házaló, akire még nem derült ki semmi.

Kohn Dávid még ezt is tulszigorunak tartotta. Azt kivánta, hogy törüljék minden föntartás nélkül a tisztességes szót, mert az ilyen megkülönböztetés a liberalizmus durva arculcsapása. Ugyancsak az általa megvédelmezett liberalizmus nevében követelte, hogy vegyék föl az alapszabályokba, hogy az egyesület tagja lehet minden házaló vallásklülönbség nélkül. (Élénk felkiáltások: Hiszen nincs különbség köztünk!)

A szónokot zajosan megéljenezték s ezzel az ügy elintézettnek látszott, de fölállott Karpelesz Illés s egy meggondolatlan inditványával ujra lángba boritotta a lelkeket. Az inditványa ugy szólt, hogy maradjon meg a „tisztességes" szó, de ugy, hogy ne legyen visszaható ereje.

— Szeressük egymást s felejtsük a multat. mondá kenetteljes hangon, de alig, hogy befejezte, valaki azt kiáltotta oda neki:

— A maga multját nem lehet elfelejteni, maga egy többszörös orgazda!

Erre aztán kitört a vihar s a tagtárs urak versenyt licitáltak egymással a gyalázkodásban. Végre szóhoz jutott az elnök, aki egy őszinte vallomással kezdte:

— Valljuk meg, tisztelt uraim, mondotta, hogy mindnyájunknak vaj van a fején. Az egyiknek több, a másiknak kevesebb . . .

— A magáén van a legtöbb, szólt közbe Kohn Illés s még valamit akart mondani, de nem folytathatta, mert szomszédja, Karpelesz Illés ugy ütötte pofon, hogy elállott a szava.

Igy folyt le az uj házaló egyesület alakuló gyülése s nekünk még csak az a hozzáadni valónk, hogy a büntető járásbiróság Karpelesz Illést becsületsértésért husz korona pénzbüntetésre itélte.

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőgnek SCOTT-féle Emulsiot és kiméljétek meg álmatlan éjszakától. A fogak minden fájdalom és bélbaj nélkül bujnak elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

A gyermek szereti a

SCOTT-féle Emulsiot

és készségesen fogja a azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyre állitja és előmozditja.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

Egy különálló ujjan épült teljesen modern 5 szoba, cselédszoba, fürdőszoba, éléskamra, konyha, külön mosókonyhából álló yillany- és vizvezetékkel elátott lakás augusztus 1-re kiadó. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

— **A lapszerkesztő haja.** Nagytétény dunaparti község kulturáját Krintelhoffer Ferenc szerkesztése alatt álló hetilap szolgálja. A helyi szencációban szegény lapocskának bizonyára jó falat lesz az az esemény, amely magával, a szerkesztővel történt meg tegnap éjjel városunkban. A kollega t. i. kisbéri körutjáról hazatérve utba ejtette városunkat, ahol ráesteledett az idő az éjjelt Zsürger Ignác vendéglőjében töltötte el. Tárcáját biztonság okából feje alá tette, azonban mint reggeli tapasztalata bizonyitotta, mégis megközelitették tolvaj kezek. A tárca, amelyben 46 korona váltópénz és különböző horderejü számlák voltak, észrevétlenül eltünt. A gyanu Vörös Mari cselédleányra irányult, aki, mint maga is bevallotta, hogy járt a szobában. A rendőrség nyomoz.

Egy 5 szobából és mellékhelyiségekből álló emeleti utcai lakás Megye-tér 13 sz. a. f. évi május hó 1-re kiadó.

— **Elhagyott lakás.** Nagy Károly gépész volt Sáregresen. Sorsa jobbrafordultával Budapestre költözött családjával, magára hagyván a régi lakást, amely természetesen könyebben hozzá férhető volt a betörőknek is. Ezt tapasztalta maga a gépész is, amidőn haza jött egy alkalommal, hogy körülnézzen a portán. Házát teljesen kifosztva találta. A tolvajt az élelmes szomszédasszony, Lukács Lajosnéban sikerült elő állitania, akit feljelentett a biróságnál.

— **Vadorzó.** A vadorzás, mint már emlitettük különösen a megye déli felében van elterjedve. Bajcsi István, aki Rott főerdészre emelte puskáját, már a hüvösön ül, de csak most tudjuk róla, milyen *„nagyszabásu"* vadorzó volt. Elfogatása után házkutatást tartottak nála a csendőrök s nem kevesebb mint 300 drb. elejtett állatot találtak nála. Egész jégverem volt berendezve nála, amelyben tartani szokta vadorzásának zsákmányát. Téli keresetét s ugyszólván megélhetését alapitotta a műre. A zsákmányul ejtett vadat holmi zug vadkereskedésben szokta értékesiteni. A csendőrök gyakrabban tesznek feljelentést a vadorzók ellen Legutóbb Perközi Ferenc sárbogárdi lakos tették vadorzáson, akit feljelentettek a biróságon.

3000 méter poroz, diocox, és antrecitszén van raktáron 50 kilogrammos zsákokban házhoz szállitva Berndorfer Ede szénnagykereskedőnél Sas-utca 4.

SZINHÁZ.

Szombat, febr. 13.

Az **Erdészleány.** Ha Szalkai direktornak az „Erdészleány" se sikerül, akkor valóban és őszintén kell őt sajnálnunk. Annyi jóakarattal, a művészet annyi becsületes támogatásával igyekszik nehéz feladatának megfelelni, hogy érdemeit el kell ismernünk. A közönség részéről azonban csak közönyt s a pártolás vékonyka nikli csörgését kell tapasztalnunk. Ez nem szép a közönségtől, különösen azoktól nem, a kik a szinházban faktort keresnek a haladásra.

Az Erdészleány azok közé a darabok közé tartozik, a melyeket a szinészek is *fehér darab* névvel tisztelnek meg. Tele van édes naivitással, amin az ember igazán, szivből kacag, jókedvvel, humorral, amiért mindenki hálás lehet. A szerepek olyan kiosztást értek, a mi nálunk a képzelhető legszerencsésebb. Kormos Ilonkáé a főszerep, Bátori mókáz, Fábián Linka, Medgyaszay énekelnek, Déri imponál, Kovács kedélyes apa — szóval minden fej a legeslegjobbat hozza, amire képes. Talán egyetlenegy hibája a darabnak, hogy osztrák földön termett s még Kormossal is azt mondatja, hogy nem szereti a magyarokat, soha sem táncol csárdást; mégis kiengesztel bennünket, mert Kormos mégis csak magyar ember felesége lesz és ugy ropja a csárdást, mint egy fehérvári menyasszony.

A darab meséje József császár, meg a kis erdészleány körül forog. A császár vadászni megy. Maga sem tudja merre, de arra a területre téved, ahol Krisztina (Kormos) apja (Kovács) az erdész. A csinos, helyre leány. számonkéri a császárt, (persze nem tudja, hogy kivel beszél), hogy mit keres a tilos területen és különösen, hogy miként merészel olyan őzikére lőni, amelyiknek kék szalag van a nyakán. A császárnak tetszik a szép leány tüzről pattant beszéde, azért nem árulja el inkognitóját, hanem incselkedik a leánnyal és végighallgatja annak leckéztetését, tanácsait, sőt megfizetné a tallért is, amivel a leány meg akarja zálogolni, de pénze nem lévén, kénytelen az óráját átadni. Persze közben özönnel hull a fejére a nyelves kis leány kiszólása, hogy milyen vadász az, aki puskájával az ártatlan nyulacskákat és őzikéket ijesztgeti, egy fillér azonban nincs a zsebében. A császár elmegy, jön az udvari nép, meglepik az erdészt s ezt a nagyszerü alkalmat az uradalmi jószágkormányzó (Medgyaszay) — a ki különben magyar ember — arra használja fel, hogy megkéri Krisztina kezét. De közbe jön az ármány, a mekegő szabó (Bátori), a ki az udvarhoz számitja magát s a ki szintén epekedik a szép leány kezére; kikosaraztatván, elárulja, hogy a jószágkormányzó katonaszökevény. Jönnek a csendőrök s elfogják a magyart. Krisztina nagy busulásnak adja a fejét s elhatározza, hogy elmegy a császárhoz kegyelmet kérni a vőlegényének. Érzékeny s gyönyörü, hatást keltő jelenettel, a bucsuzással záródik az első jelenet.

A második felvonás a császári palotában játszódik, a hova Krisztina a szabó kalauzolása mellett jut el. Először el akarják üzni, de később valaki azzal a hirrel jő, hogy a császár tegnap beszélt a leánnyal és az érdekli őt, ezért megfordul a szélkakas s az udvarmesterek nem tesznek egyebet, mint Krisztinát az udvar etikett szabályaira tanitják. Természetes, hogy mindez nem történhetik anélkül, hogy állandóan ne kacagjunk a természet vad virága és a sima parket gyakorlatozóján. Végre jön a császár, a kis leány el akar ájulni, de császár kegyes hozzá és kiszabaditja a katonaszökevényt, miután az ugyis lovagiasság folytán jutott bajba. A harmadik jelenet az eljegyzést tárja elő, fölvirágozva Krisztina ezer mókájával és talpra esett mondásaival.

A darab szépségeit emeli a pompás zene, a fülbemászó szép dalok. Kormos Ilonka ennivalóan kedves, elemében van, tele pajzánsággal *és* kacagó és kacagtató jókedvvel. Déri megifjodva áll előttünk pompás szerepében, Bátorin annyiszor kacagtunk, a hányszor a száját kinyitja. Medgyaszay szép éneke nagyon kedves meglepetésként hatnak a publikumra.

A második felvonás elején a szóló énekről szivesen lemondunk, deklamálnák inkább vagy a kevésbbé dekadens kar énekelné.

A közönség az első előadáson nem töltötte meg a házat, a vasárnapon pedig jóval több lehett volna. Pedig Szalkai ezzel a darabbal megelőzte a pesti szinházakat is és nagy áldozatot hozott azért a darabért, amelyet az osztrákok megszámlálhatatlan sokszor adtak már elő.

Alulirt légszeszgyár igazgatósága a legjobb minőségü sziléziai darab kőszénből előállitott

Coakszának

métermázsája 4·40 koronáért a légszeszgyárban ajánlja azon kedvezmény mellett, hogy aki 3 métermázsát, vagy ennél nagyobb mennyiséget vesz egyszerre, annak a légszeszgyár a saját fuvarán a coakszot helyben a házhoz (a ház kapujáig) szállitja fuvardij nélkül. Az ugyanazon kőszénből előállitott

Kátrányának

métermázsáját pedig 6 koronáért ajánlja szintén a légszeszgyárban, előleges készpénzfizetés ellenében. Vagon rakományként külön megjegyzés szerint.

Kátrányunk nagyon alkalmas szőlőkarók festésére és mindennemü fa konzerválására.

Székesfehérvári légszeszvilágitási társulat igazgatója

MRAZ V.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000096